

L'elecció del rei

–Fragment del Llibre de les bèsties de Ramon Llull–

Can lo Lleó fo elegit rei, ell féu un bell sermó denant son poble, e dix aquestes paraules:

– Senyors, volentats és de vosaltres que jo sia rei. Tots sapiats que ofici de rei és molt perillós, e és de gran treball. Perillós és, car per los pecats del rei s'esdevé moltes vagades, que Déus tramet en terra fam, e malauties, e mort, e guerres; e açò mateix fa per pecat del poble. E per açò és a rei perillosa cosa regnar, e son regnar és cosa perillosa a tot son poble. E car sia gran treball a rei governar si mateix e son poble, per açò vos prec tots ensems que em donets consellers qui m'ajuden.

A tots los barons e al poble d'aquella cort plagueren les paraules que havia dites lo rei e tots se tingueren per bé avenguts a l'elecció del rei. Acord fo emprés que l'Ós, e le Lleopard, e l'Onsa, e la Serp, e el Llop fossen consellers del rei.

Molt desplaç a Na Renard, car no l'havien elegida en ésser conseller del rei; e en presència de la cort dix aquestes paraules:

– Segons que es troba escrit en l'Evangeli, Jesucrist, que és rei del cel e de la terra, volc haver amestat e companyia d'homs simples e humils; e per açò elegí los apostols, qui eren hòmens simples e pobres, a significança que en la sua virtut los exalcàs, e que ells ne fossen pus humils. A esmenda de tots vosaltres, dic que a mi seria semblant que el rei degués haver en son consell bèsties simples e humils, per ço que no s'erguissin per poder ne per llinatge, ne que ab lo rei no es volguessen agolejar, e que a les bèsties simples e qui viuen d'erba, fos eiximpli d'esperança e d'humilitat

A l'Aurifany, e al Senglar, e al Boc, E al Moltó, E ales altres bèsties qui vivien d'herbes, parec bé ço que deia Na Renard; e tots aquests consellaren al rei que Na Renard, que era bé parlant e havia gran saviesa, fos del consell del rei.

En gran consirer foren l'Ós, e el Lleopard, e l'Onsa, con oïrenque Na Renard fos del consell del rei; car gran paor hagren que Na Renard, ab sa parlaria e mestria, no els faés venir en ira del rei.

–Sènher–dix lo Lleopard al rei–, en vostra cort és lo Gall, qui és bell en persona, e és savi. Molt mills se cové que ell sia de vostre consell que Na Renard.

Lo Lleopard dix que no es cové a consell de rei ésser dues persones que per natura sien en malvolença, car per la mala volentat que han, s'en poria torbar lo consell del rei. De l'altra part parlà Na Renard, e dix que al consell del rei se tanyia que hi fossen belles bèsties e grans, així com l'Orifany, e el Senglar, e el Boc, e el Moltó, e el Cervo; car en presència del rei se cové de bellesa de persona.

En volentat fo lo rei que Na Renard e sos companys fossen de la cort e de son consell; e fóra fet, mas que lo Lleopard dix al rei secretament estes paraules:

–Sènher, un comte havia guerra ab un rei; e car lo comte no era tan poderós com lo rei, ajudà's ab mestria de la guerra del rei, ço és saber, que aquell comte secretament donà grans dons a l'escrivà del rei per tant que li faés saber tots els ardits que el rei faria en sa guerra contra ell. E per ço aquell escrivà empatxava lo poder del rei, que no podia venir a fi de la guerra del comte.

Can lo Lleopard hac finides ses paraules, e el Lleó hac entesa la semblança, ell dix que el Gall fos de sa cort, e

no volc que Na Renard fos de sa cort, per ço que no faés saber a l'Orifan, e a les bèsties que vivien d'herba, l'ardit del rei ni de sos companyons.

Los lobos y las ovejas

–Faula d'Esopo–

Los perros hacían centinela gurdando a las ovejas, y las defendían de la voracidad de los lobos. Conociendo ésto los lobos enviaron mensajeros a las ovejas diciendo que querían paz con ellas, con tal que para la común seguridad entregasen mutuamente en rehenes, ellas a los perros, y ellos a sus hijos. Convinieron las ovejas; y así los perros pasaron a poder de los lobos y los cachorros de éstos a poder de las ovejas. Creyeron las ovejas que de este modo vivirían en perpetuo sosiego y tranquilidad, pero sucedió muy al contrario; pues pocos días después los hijos de los lobos, viéndose separados de sus madres, empezaron a aullar, y los lobos, que ya habían deegollado a los perros mientras dormían, oyendo los gritos de sus hijos corrieron a socorrerlos, y se echaron sobre las ovejas, bajo pretexto de haber roto el tratado de alianza, y de haber maltratado a sus hijos; y no teniendo ya la defensa de los perros, fueron despedazadas.

Nunca se debe poner en poder del enemigo lo que constituye la propia defensa.

El hacha y el mango

–Faula d'Esopo–

Habiendo un hombre fabricado un hacha, pidió a la selva le diese madera fuerte de que hacerle un mango. Concedida por la selva su petición puso el mango a la hoja y comenzó a cortar aquí y allí los árboles que más le agradaban, lo cual viendo la encina, es fama dijo: Bien merecido lo tenemos, pues dimos al hombre la madera para servirse del hacha.

No se debe dar armas a los enemigos, pues seguramente se servirán de ellas contra nosotros

Comentari dels textos

Esopo es considerat el creador de la faula, tal i com la coneixem a Occident. Encara que es dubta de la seua existència, diuen que va viure a la Grècia preclàssica, al segle II, i que fos esclau d'un filòsof mediocre. Morí despenyat per un penya-segat per un crim del qual no era culpable.

Què és un faula?

És una narració breu, concisa, que pretén, mitjançant l'acció d'uns personatges (la conducta dels quals és valorada), oferir una lecció moral. Aquesta normalment està expressada mitjançant una moralitat.

Manca pràcticament d'ambientació però és evident que estàn insertades i que aparèixen d'una societat fonamentalment agrària. Els temes de les faules, protagonitzades majoritàriament per animals i plantes,

relacionants amb activitats del camp així ho demostren.

Al contrari que escriptors del Renaixement i del segle XIII com La Fontaine o Samaniego, que escrigueren en vers, Esopo ho féu exclusivament en prosa.

Afinitats.

– Els dos relats són de caràcter didàctic i moralitzant.

- Són instruments de persuasió, d'exhortació cap a una determinada conducta.
 - Altra característica que ambdues posseïxen és el seu caràcter al·legòric. La història no té valor en si mateixa sino en la mesura en que podem transposar-la al·legòricament al món real. Açó explica que els personatges de les faules apareguen humanitzats, per ajudar a aquesta transposició entre realitat i ficció.
- Compartixen també el caràcter dramàtic: l'acció és un element fonamental. Es tracta quasi sempre d'una acció i uns personatges concrets
- Tenen, totes dues, una intencionalitat moral. És evaluada la conducta que apareix i s'explica quina és la manera correcta d'actuar, aquesta és la vertadera finalitat del relat.
- Una característica que tenen els dos textos són la brevetat i la concisió. L'estructura lògica i narrativa de la fable és d'una extraordinària precisió i senzillesa: 1) Plantejament 2) Acció i 3) Conclusió o evaluació .
- I per últim, una altra característica és la de que els protagonistes siguen animals, humanitzats així sí. D'aquesta manera els errors i defectes dels homes i les seues conductes es veuen augmentats i més greus.